

Staten eter, men derimod om at kjøbe Noget af ham, nemlig hans Ret til Søerne paa Vandkraften nær. Derjom nu altsaa denne Accord ikke kommer istand, hvad saa? Saa har Fabriken fremdeles denne Vandkraft, og den kan det ærede Medlem ikke tage bort fra den. Men saa synes det, at det ærede Medlem var ligesaa misfornøiet med, at denne Vandkraft kunde fremdeles bruges til Fabriksdrift. Det tydede paa, sagde han, at Fabriken havde ifinde at anvende Vandkraften til noget Andet; den ønskede altsaa at komme bort fra Forholdet til Staten, og derfor vilde han ikke gaae ind paa at betale. Men det er dog den allerbesynderligste Slutningsrække. Jeg vil ikke tale om, at disse Søers Vandkraft igunden har en meget ringe Betydning for Fabriken. Søerne i Lejstrups Hegn ere smaae og spille kun en lille Rolle ved Vandforsyning, og hvad den meget store Curre Sø angaaer, da vilde Beføstningerne ved at føre en Ledning fra den ned til Fabriken være saa betydelige, at jeg heller ikke troer, at denne Søes Vandkraft praktiff spiller nogen stor Rolle. Men jeg kan godt forstaae, at en Fabrik som Hellebæk, der er henviist til Vandkraft, anseer det for nødvendigt ikke alene at have en saadan Kraft til sin daglige Brug, men ogsaa vil have et Reservoir for paakommende Tilfældes Skyld. Altsaa det kan jeg forstaae; men hvorledes man kan tage det ilde op, at Hellebæk Fabrik skulde tilsigtes anvendt til anden Brug end den nuværende, naar Forholdet til Staten er klaget, kan jeg ikke forstaae. Vilde man da være mere glad, om de 100,000 Rd. eller de 85,000 Rd. bleve dragne over til Holsteen og fortærede der af Grev Schimmelmann? Eller er det ikke mere fordeelagtigt for os, at han bruger Pengene til en eller anden nyttig Fabrication her i Landet, til at opføre Bærksteder, lønne Arbejdere med osv., saa at der altsaa udfoldes en gavnlig Virksomhed her i Landet? Naar blot Staten er fri for dette dobbelte, vanffeliggelige og ubehagelige Forhold i Henseende til Geværleverancen, saa maa Hellebæk Geværfabrik for mig gjerne arbejde, saameget den vil, og med hvad den vil, og jo mere den producerer, desto bedre. Jeg seer derfor ikke,

at der deri ligger nogenjomhelst Opfordring til at være imod den af Regjeringen afsluttede Contract; tværtimod. At Fabriken vil bevare sin Vandkraft og altsaa bevare sin Virksomhed paa det Sted, hvor den nu er, er for mig een af de lysere Sider af Sagen. At Staten afslutter en fordeelagtig Forretning ved at gaae ind paa den foreløbige Dverenskømskomst, er hos mig en dyb Dverbevisning, og jeg kan ikke forstaae, hvorledes Noget kan kalde det „blodige Penge“, som vi ifølge denne Dverenskømskomst skulde af med. Derimod kan jeg meget godt forstaae, om Noget vil kalde det ærgerlige Penge; thi jeg finder dem virkelig i allerhøieste Grad ærgerlige, — ærgerlige, baade fordi de skulde gaae til den, der faaer dem, og fordi jeg neppe feiler ved at forudsætte, at Ministeriet har havt overordenlige store Vanffeligheder ved netop med den nuværende, høist vakkeltorne Bestyrelse af Fabriken at komme til en Dverenskømskomst som den foreliggende. Men jeg betragter disse „blodige Penge“ som det ærede Medlem siger — „ærgerlige Penge“ siger jeg — som en Bod, vi maae betale for vore Forfædres Synder i 1769, og derjom vi vægre os ved nu at erlægge denne Bod i en rund Sum, saa bliver Følgen ikke nogen anden end den, at vi maae betale den mange Gange i mindre Summer hvert eneste Aar. Derfor tvivler jeg ikke om, at det Fordeelagtigste, vi kunne gjøre, er at gaae ind paa denne Dverenskømskomst, og at vi ville narre os selv ved at troe, at vi ved at trække Tiden ud ville vinde nogetjomhelst Andet end en lang Række Bryderier for kommende Krigsministre og Finantsministre og en lang Række af Forhandlinger her i Thinget, og dog, naar det kommer til Stykket, et i Pengehenseende mindre gunstigt Resultat end nu. Man kan blive ved i det Gvindelige at ville have bedre og bedre Billaar: Naar der fordres 100,000 Rd., kan man hyde 75,000 Rd., og naar der saa forelaa en Aftale om 75,000 Rd., kunde et kommende, endnu klogere Folkething sige: nei, 60,000 Rd., og saaledes kan man blive ved og ved og aldrig naae hinanden. Her er man kommen saa langt ned, at der, som min ærede Ven (Ablér) med Rette sagde, at der